

کودکم پر خاشگر است، چه کنم؟!

اشاره

صفحه‌ی «پای صحبت مادران»، صفحه‌ی مشاوره‌ی مجله با مادران است. در این صفحه، به پرسش‌های مادران و نیز مربیان مراکز پیش‌دبستانی درباره‌ی کودکان پاسخ می‌دهیم. همچنین پای صحبت مادران و نیز مربیان می‌نشینیم و از آن‌ها درباره‌ی کوچک‌ترها می‌شنویم. از همه‌ی مخاطبان درخواست می‌کنیم، پرسش‌های خودشان را با تحریریه‌ی مجله در میان بگذارند. ما برای شروع بحث، پرسشی را که این روزها معمولاً از سوی مادران و حتی مربیان مکرر عنوان می‌شود، مطرح و در پاسخ نکات مهمی را ذکر کرده‌ایم. منتظر پرسش‌ها و نوشته‌های شما برای این صفحه هستیم و پاسخگوی سؤالات شما خواهیم بود.

دکتر فرخنده مفیدی

پرسش

کودک چهار ساله‌ام خیلی پر خاشگر است. وقتی او را به پارک می‌برم، نوبت را رعایت نمی‌کند و در استفاده از وسایل بازی، با کودکان دیگر درگیر می‌شود. حتی با عصبانیت و جملات خشن آن‌ها را از وسایل دور می‌کند. گاهی نیز آن‌ها را به کشتن و یا شکستن سرشان تهدید می‌کند. لطفاً بگویید، چنین برخوردهای نادرست و از جمله رعایت نکردن نوبت را در او چگونه تصحیح کنم تا دوستان بیشتری پیدا کند و من هم از این ناراحتی خلاص شوم؟

پاسخ

مادر عزیز، سلام!

رفتار پر خاشگرانه و بحث و گفت‌وگو، و حتی جنگ و دعوا هنگام نوبت‌گیری و استفاده از وسایل بازی در مراکز عمومی، پارک‌ها و نیز محیط‌های فرهنگی - آموزشی هم‌چون مراکز پیش از دبستان و مهدهای کودک، بسیار مشاهده می‌شود. این رفتارها به ویژه در کودکان پسر نسبت به کودکان دختر بیشتر دیده می‌شود. بعضی کودکان حتی به گریه می‌افتند و می‌خواهند در همه حال اول باشند و مالکیت همه‌ی وسایل و اسباب‌بازی‌ها را داشته باشند.

در چنین مواقعی، بهترین کار این است که کودک به اهمیت مشارکت و با دیگران بودن، و منافع سرشار دوستی با کودکان پی ببرد و ضرورت رعایت نوبت را یاد بگیرد. برای مثال شما می‌توانید به او بگویید: «من می‌فهمم که چه قدر دوست داری سرسره‌بازی کنی، ولی تا حالا نوبت خودت را داشتی و حالا نوبت کس دیگری است. بنابراین باید منتظر باشی. من به تو اطمینان می‌دهم که نوبت دیگری به تو خواهد رسید.» نکته‌ی مهم دیگر این است که استفاده از بعضی لغات خشن و جملات نامطلوب زمانی رخ می‌دهد که کودک با مشکلات اجتماعی مواجه می‌شود. در این سن کودکان به اهمیت اعضای بدن و نگهداری از آن‌ها نیز پی می‌برند. بنابراین، هنگام مواجه با مشکلات در گروه و با دیگران، با توسل به حربه‌ی آزار و تهدید کودکان دیگر به شکستن سر و یا اعضای دیگر بدن مثل پا و غیره، ضمن دفاع از خود و ترساندن طرف مقابل، قدرت خود را نشان می‌دهند.

در این گونه مواقع بهتر است کودکان را با اهمیت استفاده از کلمات قشنگ و جملات دوستانه برای رفع مشکل، آشنا کنیم. به جای این که به او بگویید که این حرف‌ها را نزن و یا او را تهدید کنید و به بازی او خاتمه دهید، بهتر است به سادگی اجازه دهید تا کودک بداند که احساس او را درک می‌کنید. تمایل زیادی دارید که به حرف‌هایش گوش دهید، با او در مورد عصبانیتش صحبت کنید، و با هم برای رفع مشکل بکوشید. برای مثال، می‌توانید به او بگویید: «من می‌دانم که چه قدر سرسره‌بازی را دوست داری. می‌دانم که وقتی کسی دیگر قبل از تو می‌خواهد بازی کند، چه قدر ناراحت می‌شوی.»

در این جا چون کودک می‌فهمد که شما به نگرانی و ناراحتی او توجه دارید و از توانایی و قابلیت او نیز آگاهید و می‌دانید که می‌تواند سازگاری اجتماعی خوبی داشته باشد، احساس آرامش می‌کند. این نکته اعتماد به نفس او را نیز بالا می‌برد و برای مقابله با دشواری‌ها تحمل بیشتری پیدا می‌کند.

